

Kunnioitetut sotiemme veteraanit ja sodanajan sukupolven edustajat, hyvä yleisö.

Illan hämärä oli laskeutunut Seinäjoen aseman ylle ja päivän kiireellinen touhu vaimentunut. Lakeuksilta tuleva helmikuun tuuli ajoi kevyitä lumihitaleita pitkin kovaksi poljettua asemalaituria ja rämysytti himmeästi palavia lamppuja. Vaaleampaa taivasta vastaan kuvastui korkea rautalankaverkko, joka oli rakennettu raiteiden väliin suojaamaan junaa, jossa päämaja asusti.

Siinä seisoessani ilmestyi äkkiä pimennosta esiin Jernström. – Sinua minä juuri kovasti olen kaivannut! Mannerheim tahtoo adjutantiksi jääkäriin, ja olemme päättäneet, että sinun on ryhdyttävä toimeen!

Eivät auttaneet mitkään pyynnöt, vaikka parastani koetin. Käsky oli selvä ja peruuttamaton. – Ehkä hän ei hyväksykään minua, ja sillähän siitä on päästy! Kaikki toverini lähtevät rintamille, ja minä jäisin istumaan tänne! Ei! Parasta tehdä heti asia selväksi!

Siinä nyt seisoin ensi kertaa kenraalin edessä. Löin kantapäät yhteen niin että kannukset kilahti ja ilmoitin lyhyesti asiani. Kenraali pyysi minua istumaan, ja niin me siinä, pöytä välillämme, istuimme ja tarkkailimme toisiamme. Iloitsin itsekseni siitä, että en varmaankaan tehnyt edullista vaikutusta, sillä partakin oli jäänyt ajamatta aamulla ja muutenkin olin siistimättömän näköinen.

- Minä olen vanha soturi, ja minulla on ollut paljon adjutanteja. Tiedän, että ainoa ehto menestykselliselle työlle on molemminpuolinen, ehdoton luottamus. Tahdotteko sen minulle luvata?

Ajatukset risteilivät nopeasti päässäni. Minä kyllä olen valmis suoraan sanomaan ajatukseni, ja tässä ehkä on mahdollisuus pian täältä päästä. Kyllä minä tuohon voin suostua.

Vähitellen kuitenkin yhteinen työ ja yhteinen päämäärä sulatti pois kaiken epäilyksen ja molemminpuoliset väärinkäsitykset haihtuivat. Opin ymmärtämään, että aikaisemman polven isänmaallisuus oli yhtä puhdas kuin nuorempien polven, vaikka muuttunut aika ja Saksassa olo oli käsitteitäni hämärtänyt.

Vastenmielisyyden tunne, jolla toimeeni olin ryhtynyt, haihtui pian ylipäällikön läheisyydessä. Huolimatta hänen äärettömästä työtaakastaan kului tuskin päivääkään, ettei hän olisi, paitsi puhtaita palvelusasioita, muutenkin omistanut hetkeä myös minulle. Ne opetukset ja neuvot, jotka häneltä sain, mieheltä, jonka sotilaalliset tiedot, kyky ja kokemus olivat aivan eri tasolla kuin mihin olin tottunut, olivat minulle korvaamattomat.

Hänen henkilöllisyytensä voima, se myös tasoitti ja yhdisti vapaussodan eri soturiainekset yhtenäiseksi, valkoiseksi armeijaksi. Kun tämä armeija sitten lippujen liehuessa marssi pääkaupunkiin, oli partaisesta ja kiukkuisesta luutnantista, joka Seinäjoen asemalla meni ilmoittautumaan Mannerheimille, tullut iloinen kapteeni, joka oli ylpeä saadessaan ratsastaa hänen standaarinsa vartiona.

Edellä mainitut muistelmat kirjoitti Heikki Kekoni Vapaussodan kertomuksiin "Kun minusta tuli adjutantti". Kekoni yleni myöhemmin aina kenraalimajuriksi saakka.

Hyvät kuulijat!

Ylipäällikkyden vastaanottaessaan Mannerheim oli Suomessa kaikille täysin tuntematon 50-vuotias Venäjän armeijassa palvellut kenraaliluutnantti. Toukokuussa 1918 Mannerheim ei ollut enää suomalaisille tuntematon vaan juhlittu sankari.

Hänen päämajansa sijaitsi Seinäjoella useita viikkoja helmikuun 1918 alkupäivistä alkaen. Mannerheimin ja Etelä-Pohjanmaan vaiheet liittyvät toisiinsa erityisesti vuoden 1918 vapaussodan kautta.

Olemme kunniakäynnillä Mannerheimin patsaalla. Sen suunnittelu alkoi pian Mannerheimin kuoleman jälkeen viiden yksityishenkilön toimesta, jotka kutsuivat 16.3.1951 koolle yksityisiä etelä-pohjalaisia. Henkilöt olivat johtaja Lauri Koivisto, eversti Matti Laurila, päätoimittaja Artturi Leinonen, rehtori Hilja Riipinen ja opettaja Lempi Saunamäki. Varainkeräys hoidettiin maakunnallisesti eri pitäjissä yksityishenkilöiden toimesta. Patsas tilattiin Jääkäripataljoona 27:ssä palvelleelta jääkärikapteeni ja kuvanveistäjä Lauri Leppäseltä ja se paljastettiin 4.6.1955 Keskustorilla. Se oli tuolloin Suomen ensimmäinen julkinen Mannerheim -patsas. Nykyiselle paikalleen patsas siirrettiin 1973.

Suomen marsalkan syntymästä on kulunut tänään 152 vuotta. Tänään on myös Puolustusvoimain lippujuhlan päivä, jota alettiin viettämään 1919 toukokuun 16. päivänä Helsingissä järjestetyn vapaussodan voitonparaatin vuosipäivänä nimellä armeijan lippujuhla.

Toukokuun 16. vahvistettiin armeijan lippujuhlan viralliseksi juhlapäiväksi 1921 ja viralliseksi liputuspäiväksi 1934. Ylipäällikkö Mannerheimin täyttäessä 4. kesäkuuta 1942 75 vuotta, valtioneuvosto antoi hänelle Suomen marsalkan arvon ja määräsi hänen syntymäpäivänsä samalla Puolustusvoimain lippujuhlan päiväksi. Päivää kutsuttiin kuitenkin vuoteen 1950 Suomen marsalkan syntymäpäiväksi. Osoitamme tänään kunnianosoituksemme siis sekä Mannerheimille että Puolustusvoimille.

Eikä tässä vielä kaikki, kuten mainostermi kuuluu. Yhdistyksemme Vapaussodan ja Itsenäisyyden Etelä-Pohjanmaan Perinneyhdistys perustettiin 4.6.1990, joten myös yhdistyksellämme on tänään syntymäpäivä. Vuoden kuluttua täytämme tasan 30 vuotta. Silloin aloitamme juhlat tältä patsaalta ja jatkamme Kampustalolla järjestettävällä pääjuhlalla. Tänään jatkamme Suojeluskunta- ja Lottamuseolle, jossa alkaa kello 13.00 ohjelmallinen kahvihetki. Tilaisuuden järjestävät Suojeluskunta- ja Lottamuseo, Suojeluskunta- ja Lotta Svärd–museon Tuki ry sekä Vapaussodan ja Itsenäisyyden Etelä-Pohjanmaan Perinneyhdistys ry. Olette sydämellisesti tervetulleita!

Mitä voisimme oppia Heikki Kekonin adjutanttikokemuksesta 101 vuoden takaa? Mannerheim antoi yleisen elämänohjeen: *"Hyvän asian, hyvän tarkoitusperän puolesta meidän on usein suostuttava yhteistyöhön myös sellaisten henkilöiden kanssa, joita emme voi joka suhteessa hyväksyä."*

Maanpuolustus-, reserviläis-, veteraani- ja perinnetyössä on useita toimijoita ja aina voimakastahtoisten henkilöiden kemiat eivät osu kohdalleen. Se ei saa vaikuttaa lopputulokseen. Meidän on tehtävä yhä enemmän yhteistyötä, jolloin voimme vaikuttaa osaltamme maanpuolustushengen myönteiseen kehitykseen ja työmme jalostuu isänmaamme parhaaksi.

Tänään, moninkertaisena juhlapäivänä, on hyvä aloittaa, yhteiseen hiileen puhaltaen, kuten maakunnan väki tätä patsasta hankkiessaan. Toivotan jokaiselle hyvää Puolustusvoimain lippujuhlan päivää sekä Mannerheimin syntymän muistopäivää!